

кешirmelerin, sezimlerin jámlestirip beriwge umtılǵan.

Men qolıma alǵan gúller solǵanı,
men qolıma alǵan qustıń ólgeni –
awır qáteleri edi ómirdiń [4:83]

Shayır gúl, qus obrazları mısasında insan ómirindegi qáteler, onıń jeke táǵdırine ǵana tásir etip qoymastan, oǵan tutas bolǵan insanlar táǵdırine de qatnaslı ekenligin jazadı. Qosıq 11-11-12 tárzindegi buwın ólshemlerine iye hám uyqas derlik qatnaspaǵan. Intonaciya hám ritm shıǵarmanıń mazmunın kúsheytiwge xızmet etip tur. Anaforalardıń qollanıwı lirikalıq qaharmannıń psixologiyalıq halatın sáwlelendiriwge ayrıqsha úles qosqan.

«Kishi lirikalıq qosıqlarda lirikalıq waqıya, barlıq xronotopı kóp jaǵdaylarda belgili bir máwritlerdegi kewil-keshirmeler arqalı súwretlenedi. Bul jerde sezim barlıqtan alınıp, barlıq lirikalıq kompoziciyanıń kulminaciyalıq noqatın, lirikalıq syujetin tiykarında bayan etiledi» [6:136]. Bunday kishigirim waqıyalar, mikrosyujetler biz talap atırǵan shayır dóretiwsheiligine de qollanılgan. Mısalı:

Sen ózińe kelgen wáhiydi
ańlamadıń yáki qáte túsindiń –
ámelleriń járiya etedi [4:203]

Bir qaraǵanda qosıqta heshqanday háreket sezilmeydi. Biraq, bunda eki obyekt (obraz) ortasındaǵı kishkene bir epizod bar. Yaǵnıy birinshi obraz (Sen) ózine kelgen ekinshi obrazdı (Wáhiydi) ańlamagan yamasa onı túsiniwde qátelerge jol qoyǵan, buni bolsa sol obrazdıń háreketleri áshkaralap tur. Bunda anıq bir waqıtlıq yamasa keńislik belgilew qıyın. Qosıq ótken máhál formasında jazılıp, formada uyqas joq, 9-11-10 túrindegi buwın sanlarına iye. Shayırdıń birinshi obrazǵa ayrıqsha dıqqat qaratqanı seziledi hám bul qosıqta turmıs faktleri mistikalıq túsiniqler menen baylanıslı súwretlengen. Wáhiydiń keliwı kópshilik folklorlıq, dinge baylanıslı shıǵarmalarda ushırasadı.

Shayır óz úshliklerinde bir qatar ózine tán formalıq izlenislerdi de ámelge asırǵan. Máselen, shayırdıń bir neşhe

úshlikleri redifli uyqasqa qurılǵan bolıp, mazmun menen formanıń sáykesligin támiyinlewge erisilgen.

Aq aydarhanıń óziniń haqıyqatı bar,
qara aydarhanıń óziniń haqıyqatı bar.

Aydarha emeslerdiń de óziniń haqıyqatı bar. [4:103]

Dáslepki úshlikte bir sóz (sóyleydi), ekinshi úshlikte dáslepki eki qatarda tórt sóz (aydarhanıń óziniń haqıyqatı bar) hám sońǵı qatarda eki sóz (haqıyqatı bar) qaytalanıp, redifli payda etken. Bul bolsa pikirdiń ótkirlestirilip beriliwine sebepshi bolǵan.

Úshliklerde mazmun hám forma birligin saqlawda shayır pikirlerdi jiynaqlap, anıqlastırıp bergen hám bul ushın jiynaqlı úsh qatardan ibarat lirikalıq forma - úshliklerden maqsetke muwapıq paydalana alǵan.

Ulıwmalastırıp aytqanda, kishi lirikalıq formalar zamanagóy qaraqalpaq poeziyasındaǵı háreketshen formalar esaplanadı. Búgingi globallasqan, virtuallıq háwij alǵan dúnyada insannıń ádebiyatqa, poeziyaǵa waqıt ajratıwǵa imkanı bolmay atırǵanı heshkimge sır emes. Uzun tekstlerdi, sozılmalı gáp dizbeklerin oqıw múmkınshılıǵınıń azlıǵı kishi lirikalıq formalarardıń tez pát penen rawajlanıwına túrtki bolmaqta. Sebebi, qısqa qatarlar arqalı da kóp mánini ańlawǵa, olardan jeterlishe ruwxıy azıq alıwǵa bolatuǵınlıǵı, ádebiyatta lokonizmge ayrıqsha talap dep qarawshılıq hám shayırlardıń mazmun hám forma barısındaǵı izlenisleri mikrotekstlerdiń, biz aytıp ótken ekilik, úshlik hám tórtliklerdiń házirgi ádebiy processte belsendilik etiwın támiyinledi.

Qaraqalpaq poeziyasında óziniń stillik ózgesheligi menen basqa dóretiwsheilerge uqsamaǵan intellektuallıq lirika wákili S.Ibragimov poeziyasında kishi lirikalıq formalar mazmun-mánisi hám formalıq-strukturalıq dúzilisi jaǵınan reformalanıp, dúnya ádebiyatına tán belgilerdi ózinde jámlestirdi. Sonlıqtan da, biz shayır S.Ibragimovtı qaraqalpaq milliy poeziyasındaǵı kishi lirikalıq formalarardıń sheberi, rawajlandırıwshısı dep sanasaq qáte bolmaydı.

Адебиетатлар

1. Гайлиева О. Мустақиллик даври туркий халқлар лирикасида шаклий изланишлар ва уларнинг типологияси (Ўзбек, қорақалпоқ ва туркман лирикаси мисолида). Докторлик (DSc) диссертацияси автореферати. –Нукус: 2019.
2. Dáwletov M. Házirgi qaraqalpaq orfografiyası hám punktuaciyası. –N.: «Ilm», 2013.
3. Зиварова Б. Лирикада үш қатарлы қосықлар. –Н.: «Эмиўдэря», 2012. №3.
4. Ибрагимов С. Таңдамалы қосықлар. –Нөкис: «Билим», 2016.
5. Юлчиев К. Ўзбек шеъритади бирлик ва учлик шеър поэтикаси. Филология фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD) диссертацияси автореферати. –Фарғона: 2017.
6. Йўлчиев Қ. Рауф Парфи учликларида макон ва вақт категорияси. // Buxoro davlat universiteti ilmiy axboroti. 2019/2 (74).
7. Оразымбетов Қ. Таңдамалы шығармалар топламы. Еки томлық I том. –Нөкис: «Билим», 2018.
8. Ўзбек тилининг изоҳли луғати. Том 2. –Тошкент: «Ўзбекистон миллий энциклопедияси» Давлат илмий нашриёти. 2006.
9. Тәжібаев Ә. Қазақ лирикасы тарихынан. –Алматы: «Қазақтың мемлекеттік көркем әдебиет баспасы», 1960.

РЕЗЮМЕ

Maqolada zamonaviy qoraqalpoq adabiyoti vakili S.Ibragimov ijodida qo‘llanilgan kichik she‘riy shakllar, mazmun va shakl uyg‘unligi, shoirning o‘ziga xos uslubi tadqiq etildi.

РЕЗЮМЕ

В статье рассматриваются малые поэтические формы, используемые в творчестве представителя современной каракалпакской литературы С.Ибрагимова, гармония содержания и формы, неповторимый стиль поэта.

SUMMARY

The article discusses small poetic forms used in the work of the representative of modern Karakalpak literature S. Ibragimov, the harmony of content and form, the unique style of the poet.

ҚАРАҚАЛПАҚ, АНГЛИЧАН ХАЛЫҚЛАРЫ ЕРТЕКЛЕРИ. ЕРТЕКШИЛЕРДИҢ ТУТҚАН ОРНЫ, АТҚАРЫҰШЫЛЫҚ ШЕБЕРЛИГИ

З.К.Сайтова - ассистент оқытушы

Әжиян атындағы Нөкис мәмлекетлик педагогикалық институты

Таянч сўзлар: фольклор, образ, эртак, фантастика, сеҳрли, миф, воқия, пари. дев, кушлар, олма.

Ключевые слова: фольклор, образ, сказка, фантастика, волшебный, миф, случай, фея, великан. птицы, яблоко.

Key words: folklore, character, tale, fantastic, magic, myth, event, fairy, giant, birds, apple.

Халық арасында айтылып жүрген ертеклердиң барлығының да дәслеп дәретіўшиси болады. Бул әжайып дәретпелерди бир адам айтады да, соңынан аўыздан аўызға өтип халықлық сыпат алады. Усы ха-

лықлық шығармалар вариантласып, формасы өзгергени менен мазмунын сақлаған халда көбейип бара береді.

Қарақалпақ фольклортаныўына байланыслы әдебиетларда, қолланбаларда мынадай мағлыўматлар бар:

«1960-1961-жыллары фольклортаныўшылар Шымбай районы турғыны, ертекшилерден К.Әбийбуллаев, Тахтакөпир районында жасаўшы Д.Қасымов, Хожели районы турғыны Т.Алланиязов хәм тағы басқа катықулақ, сөзге шебер қәбилетли адамлардан хәр түрли мазмундағы ертеклерди жыйнап, Өзбекстан Илимлер академиясы Қарақалпақстан филиалының қолжазбалар фондына бийбаха халық аўызеки дөретпелерин қалдырды. Қ.Мәмбетназаровтың пикиринше, қарақалпақ халық ертеклерин жыйнаў дәуириниң дәслепки жылларында көплеген жыйнаўшылар ертекти ертекшиден еситиўи бойынша өзлеринше курап жазып алған. Соның менен бирге, ертекте ертекшиниң кимнен еситкени ямаса кимнен жазып алғанлығы да келтирилмейди. Сондай-ақ, айырым ертеклердиң мазмуны, көлеми кең болғаны менен көркемлик дәрежеси төмен болатуғын пайытлар да болған. Гейпараларында ўақыя-хәдийселердиң избе-излиги, эпизодлары байланыспаған, базыбирлері жуўмақланбай да қалған» [1:122].

Шынында да, қарақалпақ халқында ертекши деген кәсип болмаған. Бул әжайып дөретпелерди қәлеген катықулақ адамлар той-мерекелерде, гештеклерде, байрам кешелеринде қыялай тоқымаларға тийкарланып шеберлик пенен атқарған. Тарийхтан бизге мәлим, қарақалпақ халқы шарўашылық, балықшылық, өнерментшилик, дийқаншылық пенен шұғылланып тиришиликти еткен. Усы аўыр мийнет шараятларында олар тыныспаларда бир-бирине мазмунлы, қызықлы ертеклерди айтып берип кулақларының қурышын қандырған. Ертекши айтқан эпикалық дүньяға шүмип, өзлерин сол қахарманларға мезгеткен, дебдиўлерин солайынша шығарған. Хәттеки, мазмунға бай, тәсирли ертеклер соңынан бақсы-жыраўлар тәрәпинен кеңейтилип, дәстан көринисинде даўам еткен. Биз жоқарыда атларын атап өткен ертекшилердиң репертуарлары кеңейип, бул дөретпелер халық массасына таралып, ғалабалыққа ийе болды.

Биз қарақалпақ халқындағы белгили ертекшилердиң репертуарындағы ертеклер туўралы пикир билдирсек.

«Абат батыр», «Қыран» ертеклерин хожелиши ертекши Т.Алланиязовтан, «Аққуўбай патша», «Машақатлы турмыс кеширген жигит» ертеклерин мойнақшы Қ.Оразымбетовтан фольклортаныўшы Қ.Мәмбетназаров, «Талас», «Алтын баслы әйдарха» ертеклерин И.Юсупов жазып алған [8:61].

Жоқарыда атлары келтирилген ертеклер баспаға таярлаўшылар тәрәпинен өзгерислерге ушыраўы тәбийий. Себеби, көпшилик ертеклердиң мазмуны, көркемлик шеберлиги төменлеў болып келеди. Эпизодлар байланыспайды, форма хәм мазмун бир-бирине сәйкес келмейди. Сонлықтан, халық ертеклері ертекшилерден қалай атқарылған болса солайынша баспадан шыға бермеген. Буны қарақалпақ фольклоры томлықларын таярлаўшылар да тастыйықлайды.

«Қарақалпақ фольклоры» көп томлығында жарық көрген ертеклерди атқарған ертекшилер туўралы да дыққатқа ылайық дәреклер бар.

«Опа саўдегер», «Күнликши», «Жетим қыз» ертеклері К.Әбийбуллаевтың ертеклеринен алынған, 1965-жылы «Қарақалпақ халық ертеклері» кітабында басылған. «Өгиз баққан үш жигит» ертегин Тахтакөпир районында турыўшы ертекши Д.Қасымов жазып тапсырған. «Хаяллар патшалығы хәққында ертек» атлы ертекти орыс саяхатшы-илимпазы Н.Каразин Шымбай қаласына базарлап келген бир кемпирден жазып алған. Бул ертек хәр айда шығып туратуғын «Древняя и новая Россия» журналының 1875-жыл, 3-санында орыс тилинде, «Әмийдәр» журналының 1969-жыл, 2-санында қарақалпақ тилинде жәрияланды [8:63]. «Гүлзәмзе» ертегин болса, фольклортаныўшы алым Қабыл Мақсетов өзиниң әкеси Мақсет Абдуллаевтан 1960-жылы

жазып алған. «Жылан кепли жигит пенен кирпи кийимли қыз» атамасындағы ертекти Мойнақ районының Мәдени аўыл кеңесиниң турғыны Сақлапберген Патул-лаевтан 1963-жылы фольклорлық экспедиция ўақтында илимпаз М.Низаматдинов тәрәпинен жазып алынған [8:72].

«Нурқызарын» ертегин хожелиши Н.Сейткулов, «Егиз бала» ертегин мойнақшы Ж.Таўназаров, «Арпамәдиян» ертегин ленинабадлы (хәзирги Қанлықөл) мектеп оқыўшысы Ө.Жолдасов, «Алтын кесе» ертегин хожелиши Т.Алланиязов, «Арық мерген» ертегин шымбайшы Ю.Әбдикәдиров, «Қудабай мерген» ертегин ленинабадлы мектеп оқыўшысы Ә.Сәрсенбаев айтқан» [8:72-73]. «Инта пәрий» хәм «Қуў гәлле такқан кемпир туўралы» ертеклерин Зайт Бекжанов айтқан [8:82].

Итибар берсек, қарақалпақ ертекшилериниң арнаўлы мектептері ямаса дөгеректері жоқ. К.Әбийбуллаев, Т.Алланиязов, З.Бекжанов, Д.Қасымовтан тысқары ертекшилер халыққа оншелли таныс емес. Айырымлары аўыл хожалық хызметкерлері, базыбиреўлері муғаллимлер, хәттеки гейпаралары мектеп оқыўшылары да саналады.

Сондай-ақ, белгили шайыр-жазыўшылардың шығармаларында да ертекшилер айтқан ертеклердиң мотивлері, сюжеттері орын алды. Фольклортаныўшы, филология илимлері бойынша философия докторы П.Өтениязов «И.Юсуповтың қәлемине тийисли «Суў пери» атлы дөретпеде қыялай хәм сыйқырлы ертеклерге тән сүүретлеўлер орын алған. Автор бул шығармасын «болған ўақыя» деп жазған болса да, бунда ертек жанрындағы эпикалық персонажларға тән сүүретлеўлер гезлеседи. Суў периниң сыртқы көриниси, сулыўлығы, шашын жайып шомылыўы ертеклердеги кептер ямаса басқа қуслардың кебиндеги қыялай персонажды еслетеди. Дурыс, бул шығармадағы сүүретленген қыз негизинде қоңсы аўылдың бойы жеткен қызы болып шығады. Солай болса да, шайыр дөретпениң көркемлігин арттырыў үшін дәслебинде буны анық сүүретлеместен сыр сақлаған» деп жазды [2:137].

Қарақалпақ ертеклері, ертекшилері, олар тәрәпинен ойлап табылған қахарманларға қарсы образлар хәққында изертлеў жүргизген фольклортаныўшы, филология илимлері бойынша философия докторы П.Өтениязов «Халық аўызеки дөретпелеринде, атап айтқанда, ертеклерде қахарманлар менен бир қатарда оларға қарсы қара күшлер, жаўыз персонажлар, образлар хәрекет етеди. Мысалы, ертеклердиң мазмунында фантастикалық образлар өз сәўлелениўин тапқан. Олардың арасында мәстан кемпир, жалмаўыз кемпир, жезтырнақ, албаслы, дәў хәм айдарха образлары анағұрлым көбирек орын ийелейди» [3:114] деп пикир билдирди. Хәқыйқатында да, ертекшилер өз репертуарындағы ертеклерди айтқанда фантастикалық сүүретлеўлерди сәўлелендиреди.

Қарақалпақ фольклортаныўшылары халық ертеклерин жыйнап, топпап баспаға таярлағаны, К.Әбийбуллаев, Т.Алланиязов, Д.Қасымов сыяқлы ертекшилердиң өмири, дөретиўшилиги туўралы фольклортаныўшы П.Өтениязовтың мақаласы Америка Курама Штатлары, Филадельфияда шығатуғын белгили илимий журналда жарық көрди [4:958-965]. Бул мийнет англичан тилинде сөйлейтуғын халықлардың да нәзеринен шетте қалмайды. Себеби, бул мақалада қарақалпақ халық ертеклері түркий халықлар менен бирге дүнья халықлары ертеклері менен салыстырылып үйренілген. Онда илимий хәм әмелий материаллар, дереклер де келтирилген.

Ал, англичанларда болса ертекшилер әдетте авторлық ертеклерди жазыўшылар саналады. Яғный, көпшилик ертеклериниң авторлары бар. Мысалы, Льюис Кэрролдың (Lewis Carroll) «Алиса хәм оның Әжайыбатлар

елине саяхаты», Роальд Дальдің «Чарли хэм оның шоколад фабрикасы», Редьярд Киплингтің «Джунгли кітабы» (Маугли), Джоан Роулингтің «Гарри Поттер» атлы шығармалары дүньяға белгилі хэм балалардың сүйіп оқытуғын хэм еситетуғын ертектері есапланады [9].

Англичан халық дөретпелеринен “Henny-Penny” (Тауықбай), “Mouse and Mouser” (Тышқан хэм Пышық), “Teeny-Tiny” (Кішкене ханым), “Titty Mouse and Tatty Mouse” (Титти хэм Татти тышқан), “The Cat and the Mouse” (Пышық хэм Тышқан), “The Little Red Hen and the Grain of Wheat” (Кішкене қызыл тауық хэм бийдай дәни), “The Old Woman and her Pig” (Кексе хаял хэм оның шошқасы), “The Strange Visitor” (Бийтанис мийман), “The wee, wee Mannie” (Кішкене Манни), “Scare foot” (Тырналған аяқ), “The story of the three Bears” (Үш айыу ертегі), “Johnny Cake” (Джонни Гүлше нан), “How Jack went to seek his fortune” (Джек өз бахтын қалай тапты?), “The Bull, The Tup, The Cock and the Steg” (Бұға, Стол, Қораз хэм Таяқ), “The three little pigs” (Үш кішкене шошқа) [5:39] хэм т.б. ертектер сөзге шебер ертекілер тәрәпинен шеберлік пенен атқарылған.

Жоқарыда атамалары келтирилген дөретпелер Англичан фольклор клубының президенти Джозеф Джекобс (1854—1916) тәрәпинен жазып алынған, баспаға таярланған [6]. Фольклористтің көрсетуінше, англичан халық ертектері мотивтері, сюжеттері, образлары, көркемдік өзгешелігі француз, немец хэм басқа да Европа халықтары ертектері менен үнлеседі. Себебі, бұл халықтар тарихта бір-бірі менен араласып жасаған. Усындай тарихый дәуірлер, турмыстық талаптар англичан халық ауызеки дөретпелерінде орын алды. Англичанлар арасында теңіз, кеме, алыс атауларға саяхат сыяқлы кешірімелер, әпсаналар, ертектер, аңыздар кең ен жайғанлығы да тосыннан емес. Британия атауда жайласқанлықтан онда жасаушы халықтардың тиришілігі, турмысы океан, теңіз, көлдер, дәрәялар менен байланысып келеді. Биз бұны

англичан-ирланд жазушысы Джонатан Свифттің «Гулливвердің саяхаттары» шығармасынан жақсы билеміз. Жазушының ұақыя-хәдийселерді баянлауы фольклорлық дөретпелердегі сүүретлеулерге жақын келеді. Дүньяға белгилі англичан жазушысы Даниель Дефонның «Робинзон Крузо» атлы романында да океан, теңіз, кеме саяхаттары сөз етилген хэм айырым эпизодлары ертеклік характерге ийе. Сонлықтан да, көпшілік илимпазлар жазба әдебиятқа халық ауызеки дөретпелеринің жоқары дәрежеде тәсир еткенлігін тастыйықлайды.

Англичанлардың турмысы, өтмиші теңіз, океан менен байланысы екенлігін атап өткен орынлы. Бұл халық ертекілеринің айтқан ертектері де теңіз, океан, балықшылар, кемешілік пенен байланысады. Соның менен бирге, қарақалпақ халқы да өтмиште Арал теңизи, Әмиўдәрәя жағалауларында балықшылық пенен шуғылланды, тиришілік етті хэм жасап атыр. Сонлықтан да, қарақалпақ халық ауызеки дөретпелерінде, соның ишінде ертектерде де балықшылық темасы көбірек сөз етіледі. Балықшы ғарры, балықшы жигит, балықшының қызы темаларының сөз етилиуі де тосыннан емес. «Жансап» [7:106-117] атлы қарақалпақ халық ертегінде патшаның баласы кеме менен аң аулауға шығады. «Алтын баслы айдарха» [7, 157-159] атлы ертекте болса, бір ғарры хэм оның балалары туұралы сөз болады. Олар жайын тууы ұшын кеме менен теңиздің атауларына барып қалады. Оларды жайын алыстағы бір атауға алып барып таслайды. Бұл ертектерде балықшылық кәсібіннің сырлары, турмыс тәжрийбелері орын алған. Бир-биринен географиялық жақтан оғада алыста жайласқан қарақалпақ хэм англичан халықтарының дөретпелерінде усындай ұқсаслықтар, өзине тән өзгешеліктер бар. Бұл халықтардың ертектерін, оларды атқарған ертекілердің стилин, өзине тән миллий өзгешелігін үйреніу фольклортаныуда гезек күтип турған мәселелерден саналады.

Әдебиятлар

1. Қарақалпақ филологиясының мәселелері. // Өтениязов П. Қарақалпақ халық ертектері бойынша илимий изертлеулер тарихынан (1960-1980-жылдардағы илимий изертлеулер мысалында). - Нөкіс: «Илим», 2019, 184 б.
2. Қарақалпақ филологиясының мәселелері // Өтениязов П. И. Юсуповтың шығармаларында ертеклік мотивтер, сюжеттер, эпизоддар. 2-кітап. – Нөкіс: «Илим», 2020, 204-б.
3. Қарақалпақ филологиясының мәселелері. // Өтениязов П. Ертектерде қахарманларға қарсы образлар. 3-кітап. - Нөкіс: «Илим», 2021, 164-б.
4. Oteniyazov P. J. Religious concepts and nomadic plots in the Karakalpak and Turkish-speaking people fairy tales. // Theoretical and Applied Science. International Scientific Journal. Issue 12 (104), 2021. 958-965. All pages 994 p.
5. Акименко Н. А. Лингвокультурные характеристики англосаксонского сказочного дискурса. – Элиста: Издательство Калмыцкого университета, 2013. – С.39.
6. Верхогляд В. А. Английские народные сказки: Кн. для чтения в VI кл. шк. с преподаванием ряда предметов на англ. яз./Сост. В. А. Верхогляд. -М.: «Просвещение», 1986. –С.127.
7. Қарақалпақ фольклоры. Қарақалпақ халық ертектері. 1-том. – Нөкіс: «Қарақалпақстан», 1977. 364-б.
8. Қарақалпақ фольклортаныу мәселелері. – Нөкіс: «Илим», 2019. 148-б.
9. <https://lizasenglish.ru/anglijskij-dlya-detej/luchshie-anglijskie-pisateli.html>

РЕЗЮМЕ

Эртаклар одада бир одам томонидан ұйлаб топилады ва айтилады. Ушбу ажойиб асарларни битта одам айтади ва сўнг халқ асарига айланади. Ушбу халқ асарлари вариантларга эга бўлади, асарнинг шакли ўзгаргани билан мазмунни сақланган ҳолда оммалашиб боради. Халқ эртаклари ва эртакчиларнинг ўрни, ижро этиш қобилиятлари муҳим аҳамиятга эга. Бундан ташқари, ҳар бир эртакчининг ўз усули бўлади. Айримлари сеҳрли, фантастик эртакларни айтса, айримлари маиший эртакларни кўпроқ сўз этади. Уларнинг бадиий тасвирлаш воситаларидан фойдаланиши ҳам ҳар хил. Эртакчиларнинг стили, ўзига хос хусусиятларини ўрганиш фольклоршуносларнинг долзарб масалаларидан бири ҳисобланади.

РЕЗЮМЕ

Сказки обычно придумывает и рассказывает один человек. Эти замечательные произведения рассказываются одним человеком и затем становятся народным творчеством. Эти фольклорные произведения будут иметь варианты, и по мере изменения формы произведения содержание будет становиться популярнее при сохранении. Важно место народных сказок и сказителей, умение их исполнять. Кроме того, у каждого сказочника будет свой стиль. Одни рассказывают волшебные, фантастические сказки, а другие рассказывают больше бытовых сказок. Неодинаково и использование ими художественных средств выразительности. Изучение стиля и особенностей сказителей – одна из актуальных проблем фольклористов.

SUMMARY

Fairy tales are usually invented and told by one person and then become folk art. These folklore works have different variants, and as the form of the work changes, the content becomes more popular while being preserved. The place of folk tales and storytellers, the ability to perform them is important. In addition, each storyteller have his own style. Some tell magical, fantastic tales, while others tell more everyday tales. Their use of artistic means of expression is also not the same. The study of the style and characteristics of storytellers is one of the urgent problems of folklorists.